

OSKU ry:n tavoitteet eduskuntavaaleihin 2023

Ammatillista koulutusta on kehitettävä aidosti amislähtöisesti

Ammatillista koulutusta on kehitetty viime vuosina paljon erilaisten uudistusten kautta, kuten reformin, oppivelvollisuuden pidentämisen ja viimeisenä toisen asteen koulutuksen yhteistyön ja järjestäjä rakenteen kehittämisen kautta. On tärkeää kehittää ja uudistaa koulutusta, mutta se on muistettava tehdä aina ammatillisen koulutuksen omista lähtökohdista ja sen lakisääteistä tarkoitusta palvelevasti eli -- *Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea opiskelijoiden kehitystä hyviksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista. –*

Ammatillinen koulutus on itsessään arvokas ja merkityksellinen koulutusmuoto, joka kuitenkin kärsii edelleen yhteiskunnassa arvostuksen puutteesta ja vähättelystä. Parhaiten kehittämistä tehdään, kun panostetaan esimerkiksi YTO-aineiden tason nostamiseen, jotta ammatillinen koulutus tarjoaa riittävät jatko-opintovalmiudet korkea-asteelle. Liian usein ne ovat enemmän peruskoulun oppisisältöjen kertaamista eivätkä tue ammatillista osaamista tarpeeksi. Ammattiin opiskeleville tulee kehittää kurssitarjontaa eri tasoille ja varmistaa sujuva yhteistyö lukioiden ja korkeakoulujen kanssa, sillä osa opiskelijoista kaipaa enemmän haastetta opintoihin ja toisaalta osa tarvitsee enemmän tukea ja kertausta.

Terapiatakuun on toteuduttava valtakunnallisesti mahdollisimman pian

Avun hakemisen kynnystä täytyy madaltaa Suomessa kaikin keinoin. Koronapandemia on heikentänyt entisestään nuorten jaksamista ja mielen hyvinvointia. Opiskeluhuollon palveluiden taso vaihtelee valtavasti alueittain, ja paikoittain ajoista on valtavaa pulaa. Uusille hyvinvointialueille siirtyvät oppilas- ja opiskeluhuollon palvelut vaativat kehittämistä ja lisäresursointia, ja samalla on varmistettava valtakunnallisesti oikeus päästä hoidon piiriin matalalla kynnyksellä ilman kohtuuttomia jonoja. Meillä ei ole varaa menettää kokonaista sukupolvea mielenterveysongelmille.

Vaadimme, että terapiatakuu toteutetaan valtakunnallisesti mahdollisimman pian. Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujärjestelmä on kustannustehokkaampi kuin erikoissairaanhoidon perustuva järjestelmä: varhaisen hoidon tiedetään ennaltaehkäisevän oireen tai häiriön syvenemistä ja vähentävän muiden terveydenhuoltopalvelujen käyttöä. Järjestämällä varhaista psykoterapiaa tai muuta psykososiaalista hoitoa osana julkista perusterveydenhuoltoa ja lisäämällä niiden saatavuutta syntyy merkittävä, kansantaloudellisesti kannattava terveyshyöty.

Opinto-ohjaajilla oltava enintään 150 opiskelijaa ohjaajaa kohden

Pidämme erityisen tärkeänä, että opinnonohjaus tapahtuu nuorilähtöisesti ja nuoren haaveita mahdollistaen. Stereotyyppiset ajattelumallit eivät kuulu opinnonohjaukseen, vaan nuorta tulee kannustaa tavoittelemaan omia haaveitaan ja unelmiaan. Neuvontaan ei saa vaikuttaa nuoren perhetaustan sosioekonominen tai kulttuurillinen tausta. Opiskelijan tulee olla hyvin tiedotettu tutkintoonsa sisältyvistä opinnoista ja niiden valinnanmahdollisuuksista, kuten myös jatko-opintokelpoisuuksista ja mahdollisuudesta hakeutua ammattikorkeakouluun ammatillisella todistuksella. Myöskään uusi jälkiohjausoikeus ei ole riittävästi tiedossa oleva mahdollisuus opiskelijoille.

Tällä hetkellä erityisesti ammatillisella puolella opinto-ohjaajia on aivan liian vähän suhteessa opiskelijamääriin, eikä laadukas ja yksilökohtainen opinto-ohjaus voi toteutua täysimääräisesti. Vaadimme, että opinto-ohjaukseen säädetään mitoituksista ja jokaisella täysiaikaisella opinto-ohjaajalla on enintään 150 ohjattavaa. Perusteellinen ja laadukas opinto-ohjaus jo peruskoulussa varmistaa, että jokaisella nuorella on riittävät tiedot eri vaihtoehdoista ja he osaavat hakeutua itseään kiinnostaville aloille. Toisella asteella varmistetaan opintojen sujuvuus ja tuodaan tietoon jatko-opintomahdollisuudet.

Osallisuutta on lisättävä ja äänestysikäraja sekä ehdolle asettumisen ikäraja on laskettava 15 vuoteen kaikissa vaaleissa

Nuoria ja opiskelijoita on kuultava kaikissa heitä koskevista asioissa. Nuoria on kuultava aidosti kaikilla päätöksenteon tasoilla niin oppilaitoksista kuntiin, kunnista maakuntiin kuin maakunnista valtakunnan päätöksentekoon. Nuorille on tarjottava aitoja vaikuttamisen keinoja ja yhteiskunnallisten asioiden tuomista tutummaksi ja selvemmäksi. Edustuksellisen demokratian kuten opiskelijakuntien ja nuorisovaltuustojen lisäksi tulee olla monipuolisia tapoja vaikuttaa ja päästä osaksi yhteiskunnallista vaikuttamista.

Osallisuuden ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi äänestysikäraja ja ehdolle asettumisen ikäraja on laskettava 15 vuoteen kaikissa vaaleissa. Nuoret tulevat elämään pisimpään nyt tehtävien päätösten kanssa, joten on tärkeää ottaa toisen asteen opiskelijoiden ikäluokka mukaan vahvemmin päätösten tekemiseen. Myös kansalais- ja kuntalaisaloitteen allekirjoittamisen ikäraja on laskettava 15 vuoteen. Äänioikeuden käyttämisen tulee olla tulevaisuudessa mahdollista myös sähköisiä järjestelmiä käyttäen.

Ammatillisen koulutuksen laatu on varmistettava

Ammatillisen koulutuksen laadusta tulee huolehtia tiukasti tulevaisuudessa yhteiskunnallisten rakenteiden ja ikäluokkien muuttuessa. On tärkeää varmistaa, että missä tahansa opiskeleekin Suomessa, opetus on yhtäläistä ja samantasoista. Elokuussa 2022 voimaan tullut muutos ammatillisen koulutuksen lakiin liittyen opiskelijoiden oikeuteen saada opetusta ja ohjausta vähintään 12h/osaamispiste lisää yhdenvertaisuutta ja varmistaa osaltaan laatua opetuksen määrässä.

Myös rahoituksella on keskeinen osa laadun toteutumisessa, ja vuosikausia kestäneet rajut leikkaukset koulutukseen näkyvät edelleen myös ammatillisten oppilaitosten arjessa. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien saaman perusrahoituksen tasoa onkin nostettava ja lukuisista erillisistä, oppilaitoksia kuormittavista rahoitushakuprosesseista on pyrittävä eroon. On tärkeää, että oppilaitokset voivat keskittyä ydintehtäväänsä eli opetukseen jatkuvien rahoitushakemusten tekemisten sijaan. Pitkäjänteisesti suunniteltu työ oppilaitoksissa on niin henkilöstön, työelämän kuin opiskelijoidenkin etuna. Katsomme myös, että opiskelijoiden aidon osallisuuden toteutuminen sekä opiskelija- ja tutortoiminnan tukemisen taso tulee nähdä myös yhtenä oppilaitoksen arviointikriteerinä.